

orgljarju in posebno dvema pevkama naše cerkve M. F. in R. K. V zadnjem času se je namreč pri nas lepo pozdignilo cerkveno petje, in nam je tega že dolgo manjkalo pri naši cerkvi. Kdor se je trudil za čast božjo, ni delal zastonj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V nedeljo, dné 1. dec., zberó se na Dunaji pooblaščenči poslancev, kar se jih šteje k desnici drž. zbora ter se odloči v tem shodu, ali stopijo vsi vkup v klub grofa Hohenwartha ali pa še ostane vse pri starem, torej več klubov. Naša želja gre pač na to, da se gg. poslanci zjedinijo, kajti eden, velik klub ima več moči, kakor pa več manjših, če si tudi niso nasproti, kedar jim hodi za glasovanje. — Česki drž. zbor v Pragi je sklenil postavlo, da se mora na srednjih šolah vsak učenec učiti obeh drž. jezikov, nemškega in českega. Ko so svoje dni imeli nemški možje večino v dež. zboru, bili so sklenili postavlo, ravno tej nasproti in se vsled nje torej učencem ni bilo treba učiti obeh jezikov. To pa so storili iz sovraštva do Čehov in njih jezika. — V Gradci so zadnji ponedeljek osnovali društvo „Südmark“; na čelu so mu sami nemški napetneži n. pr. dr. Foregger, dr. Neckermann, Jos. Rakusch iz Celja, dr. Kokoschinegg, drž. poslanec Maribora in nebodigatreba dr. Hans Schmiderer, podžupan iz Maribora. Društvo se bojda ne meša v politiko, ampak ima samo namen podpirati nemške (?) posestnike in obrtnike po slov. deželah. Oj hinavščine! — Volitev drž. poslanca namesto kneza Liechtensteina v Hartberskem volilnem okroju vrši se dné 20. decembra. Ni dvoma, da zmaga konservativce, toda Liechtenstein ne bode in naj se potlej že kdor koli izvoli. — Koroški dež. zbor je sklenil dati 40.000 gld. za cesto ob Vrbskem jezeru, za Žitaroves pa isti zbor še borih 700 gld. ni imel, ki jih je ona prosila za svojo cesto. Tu biva slov. ljudstvo, tam pa se šopiri nemškutarija, od tod pride ta razioček. — V Črni, tik naše meje, snujó si rodoljubi posojilnico. Pri dež. zboru pa se ne bode prosilo podpore za njo, čemu bi se neki mu vrgla pod noge! — Kranjski dež. zbor je vzvišal plačo ljudskih učiteljev in je s tem ustregel njih splošnji želji in recimo, da tudi potrebi. Svoje posvetovanje je dež. zbor sklenil zadnjo nedeljo. V dež. odbor so zvolili tudi dr. J. Vošnjaka. — „Slov. jez.“ v Brdih na Primorji je poslal v dež. zbor v Gorici prošnjo, naj se povpraša vlada, kedaj da bode iz slov. paralek na tamošnji gimnaziji resnica. Minister za uk in bogočastje jih je pač obljubil, toda doslej še ni izpolnil svoje obljube. — Doslenji zastopnik c. kr. namestnika v Trstu, vitez Rinaldini je postal

c. kr. namestnik in mu je v to pomagalo, ker so bile volitve v Trstu srečne, avstrijske. Kaj pa, če je mož prejel prehitro svoje plačilo? Ni še namreč „pribito“, da so bile te volitve v resnici srečne! — V Reki je kr. namestnik, grof Zichy rekel pri nekem slovesnem obedu, na čast nemškemu mornarjem, da je nemški cesar Viljem II. pravi „knez miru“ ter da gre njemu hvala, če še nimamo vojske! Ta beseda pač ni za to, da se dopade človeku, ki ljubi Avstrijo. — Hrvaški ban, grof Khuen-Hedervary si prizadeva sedaj veliko, naj dobi v prihodnjih volitvah mestni zastop Zagreba njegova, „narodna“ stranka v roke in vsa je podoba za to, da mu bode sreča mila. Ni mogoče drugače, saj je vsa oblast v njegovih rokah in to pomeni pri madjarski vladi še vse več, kakor kje drugje. — Govori se, da vzame predsednik v Ogerskem ministerstvu, Koloman Tisza brž v kratkem slovo, ker se ne more več otepati napadov skrajnih levičarjev. Tisza je hud sovražnik Slovanov ali če pojde mož v resnici, ni še nič upanja za to, da pride bolji mož na njegovo mesto.

Vnanje države. Sv. Oče Leon XIII. so sklenili pogodbo z anglijsko vlado gledé otoka Malta. V tem tiči nekaj skrivnosti. — Umberto, kralj zedinjene Italije, je odprl z velikim bleskom drž. zbor v Rimu in je v svojem govoru izrekel, da vlada ne misli povišati davkov. To je brž edino, česar bode revno ljudstvo, ki ga je veliko v Italiji, veselo. — Francozom je treba 58 milj. posojila za nove, vojaške ladije. Za Francijo je seveda vojska na morji celo nevarna, ako nima dovolj in to močnih ladij. — V Brüsselj je bilo veliko posvetovanje gledé sužništva, ki še biva slej ko prej v nekaterih delih Afrike. — Gladstone, vodja anglijskih liberalcev, postal je ud gosposke hiše v drž. zboru. Liberalci pa v Angliji niso to, kar so pri nas; na robe: tamošnji so možje pravice. — Pri nemški vladi izpoznavajo čem dalje, tem bolje, da ni bilo prav, ker so izgnali kat. menihe iz dežele, ali naj se dovoli po postavi vsem, da se vrnejo v domovino, do tega si vlada še ne upa. — Ruska vlada čuti, da ima še vojna premalo topničarjev in zato jih množi sedaj na vso silo. Vsaka baterija dobi poslej 64 topov ali kanonov, doslej jih je štela le 48. — Kolikor se sodi, ne oženi se še bolgarski knez tako hitro, najbolj za to ne, ker ne mara pravoslavne neveste, a zoper katoliško ugovarja minister Stambulov. — V Srbijo prihaja iz Turčije toliko roparjev, da se jih ljudstvo težko brani, Turške gosposke pa ne storé ničesar zoper nje. Stara turška navada! — Pomilostiti misli turški sultan vse one jetnike, ki so samo za to v ječah, ker so jih vjeli pri rabukah na otoku Kreta. Med njimi je pa brž največ nedolžnih. — Naša svitla cesarica je bila te

dni v Kartagi, mestu v nižji Afriki, toda visoke gospe niso poznali, dokler se ni vrnila na ladijo. — Iz Braziliije, te nove republike, ni nič zanesljivih poročil in hvalijo jo le freimaurerji. Države še je niso pripoznale, pregnani cesar Dom Pedro je še na morji in se naseli najbrž v Nizzi. — Velika razstava v spomin na leto 1492, ko je prišel Krištof Colombo iz Evrope v Ameriko, utegne se prinašediti v New-Yorku, ne pa kakor je bila doslej govorica, v Chicagu. No naj bode že, kjer koli, toliko sme se reči, da bode taka, kakor še je doslej svet ni gledal, prav ameriška.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

L. 1562. se je zopet vršila vizitacija samostanov na Štajarskem. Dne 7. dec. t. l. so prišli od vlade poslani komisarji. namreč Franc baron Springenstein, Alojz Kleb, mestni župnik v Bruck-u in Boifenk Schrantz, doktor prava k minoritom v Ptui, kjer so našli v vsakem oziru še precej lep red. Vsekako pa so redovnikom naročili, naj obljubo devišstva zvesto držijo in nikar ne trpijo, da bi sumljive osebe v samostan zahajale. Gostilnice naj se skrbno ogibljujejo ter se varujejo pijančevanja in čitanja nevarnih spisov, zlasti takih, kateri resnicam katoliške vere nasprotujejo. Prednikom svojim naj bodo pokorni, najsvetejšo daritev sv. meše in druga bogočastna opravila naj izvršujejo z dostojno pobožnostjo ter pazijo vsak čas na-se in svoje, dobro vedoč, da jih čaka v večnosti oster odgovor.¹⁾

Za katoliško vero toliko vneti Ferdinand je umrl dne 25. julija l. 1564. zapustivši vladu svojim trem sinovom. Štajarsko je dobil Karol, ki je bil odločen katoličan med tem, ko je njegov brat cesar Maksimilijan II. bil novi veri zelo naklonjen ter je protestante očitno podpiral. V denarnih zadregah je cesar več župnij prodal ali zastavil meščanom in trgovcem, ki so ondi nastavili luteranske pridigarje. Duhovniki so se semtertje oženili in v kratkih letih je po vseh samostanih in župnijah na Avstrijskem bil luteranski katekizem v navadi. Katoličane so očitno zasramovali, katoliške obrede pa zasmehovali.²⁾ Semtertje so grajščaki farovže in cerkve prodali, mešna oblačila pa pobrali ter iz njih za svoje otroke dali obleko napraviti.³⁾

Sreča za Štajarsko, da je imela katoliškega vladarja Karola, ki je kljub temu, da

so deželni stanovi, nove vere skoz in skoz navzeti, svobodo vere drzno tirjali, — ostal neupogljiv. Da bi po deželi katolicizem zopet oživel, poklical je Karol l. 1571. v Gradec jezvite, kar je protestante hudo razkačilo. Da bi jezvite v njihovem delovanju ovirali, podtikali so njim protestanti grozne stvari ter jih zelo sovražili. Luteranski pridigar Konrad Schlüsselburg je trdil, da jezviti niso od Boga, temveč od hudiča. Kdor tem večlovenim hudičem zaupa, je prišel ob pamet in ne more Boga ljubiti, zato pa tudi gotovo zapade večnemu pogubljenju.¹⁾ Kljubu tolikemu nasprotovanju ustanovili so jezviti v Gradcu šolo ter s svojimi pridigami že v enem letu toliko dosegli, da se je l. 1572. zamogla po 20 letih zopet obhajati procesija s presvetim rešnjim Telesom.

Tudi v Ptui je l. 1572. prišel jezvit Gerard Pastel ter je ondi nekaj časa s precejšnjim uspehom pridigal. Ko so pa njega v Gradec za rektorja poklicali, nadaljeval je misijonsko delo v Ptui o. Štefan Rimel, ki pa je žalibog še v tistem letu za neko kužno boleznijo umrl v Runkem samostanu.²⁾

L. 1574. vršilo se je pri dominikanih v Ptui pod predsedništvom dominikanskega provincijala, o. Boštjana Cataneus veliko zborovanje, katerega se je z Jurijem Calaus-om,³⁾ grajskim glavarjem v Ptui in Martinom Rizansky-om, mestnim pisarjem, vdeležil tudi mestni župnik Gašpar Unhold.

Zaradi Turkov, ki so zmiraj dalje v deželo silili, sklical je Karol deželni zbor v Bruck. Ker pa mu stanovi niso hoteli dovoliti davkov, moral se je njim udati ter njim l. 1578. privoliti v 4 mestih versko svobodo. Vsled ove pridobitve so pa postali še bolj predrzni. Ne le, da so v Gradcu na tamošnjo višjo šolo poklicali več profesorjev, ustanovili tiskarno in širili po deželi množino slabih spisov in krivoverskih knjig, sozidali so po večih krajih tudi protestantske cerkve in šole ter še hujše, kakor poprej razsajali. Oropali so več cerkev, uničili podobe, štatve in cerkveno orodje, pograbili cerkveno premoženje in ustanove, požgali katoliške knjige.⁴⁾ (Dalje prih.)

Smešnica 48. „Čemu“, vpraša mož, „čemu obdržiš deklo pri hiši, ako ti je treba vedno jo kregati?“ „Oj“, odvrne mu žena, „tega vi možje ne znate. Nad kom bi si pa potlej izpustila jezo, ko bi ne imela dekleta za to?“

¹⁾ Tisti, V., 506.

²⁾ S. Povoden, Bürgerliches Lesebuch, 422 in A. J. Caesar, Staat- und Kirchengeschichte d. Herz. Steiermark VII., 147.

³⁾ Ta za Ptui slaven mož je umrl dne 28. aprila 1595 in ima lep grobni spominček.

⁴⁾ Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes, V., 228.

¹⁾ S. Povoden, Bürgerliches Lesebuch, 399.

²⁾ Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes, IV., 421.

³⁾ Tisti, IV., 101.